

Mondziekten opgenomen in een wereldwijd beleid tegen niet-overdraagbare aandoeningen

Bij de ingang van dit nieuwe jaar zijn de vrije tarieven een feit. Voor de tandheeskunde in Nederland is dat een mijlpaal, de vraag is echter of dit ook geldt voor de mondgezondheid in ons land. De tijd zal het leren, maar daar wil ik het nu niet over hebben. Wel over een andere, grensoverschrijdende, mijlpaal.

In september 2011 vond namelijk in New York de vergadering van de Verenigde Naties (VN) plaats over niet-overdraagbare aandoeningen. Hypertensie, hart- en vaatziekten, kanker, diabetes en obesitas behoren hiertoe, evenals mondziekten als cariës en parodontitis. Bij al deze aandoeningen is gedrag een belangrijke risicofactor. Door gedrag te beïnvloeden kunnen deze aandoeningen worden teruggedrongen.

De vergadering van de VN bleek van groot belang voor de mondgezondheid, omdat hier voor het eerst mondziekten werden opgenomen in een gezamenlijk standpunt van de lidstaten om niet-overdraagbare aandoeningen wereldwijd aan te pakken en terug te dringen. Tot dusver was er op mondiaal niveau nauwelijks aandacht voor mondziekten en het gebrek aan politieke prioriteit heeft geleid tot een abonimabele staat van de mondgezondheid wereldwijd, zelfs in achtergestelde

gebieden in westerse landen. Daar lijkt nu verandering in te zijn gekomen. Op de VN-vergadering werd voor het eerst aandacht besteed aan mondgezondheid in de gezondheidspolitiek van de lidstaten. Op een internationaal forum werd de associatie van een slechte mondgezondheid met hart- en vaatziekten, diabetes, problemen bij de zwangerschap en mondkanker duidelijk voor het voetlicht gebracht, evenals gemeenschappelijke risicofactoren als slechte voeding en hygiëne, roken, alcohol en stress. De opname van mondziekten in de lijst van niet-overdraagbare aandoeningen is dan ook een mijlpaal in het wereldwijde beleid ten aanzien van de mondgezondheid.

Er zijn critici die vinden dat mondziekten niet behoren tot het domein van de niet-overdraagbare aandoeningen. Mondziekten als cariës en parodontitis beschouwen zij als infectieziekten. Als voorbeeld wordt aangehaald de bevinding dat zuigelingen door hun moeder met *Streptococcus mutans* kunnen worden besmet en dat deze bacterie een belangrijke rol speelt in het cariësproces.

Inderdaad kunnen cariës en parodontitis niet ontstaan bij afwezigheid van bacteriën, maar volgens de postulaten van Koch zijn het geen klassieke, specifieke infectieziekten. Bacteriën in de plaque (biofilm) acteren als potentiële pathogenen, maar transformeren pas daadwerkelijk onder invloed van externe factoren.

Cariës en parodontitis zijn vooral ziekten die met levensstijl te maken hebben. Onder invloed van slechte mondhygiëne, door inadequate voeding, roken, alcohol en stress wordt de harmonie in de plaque verstoord. Daardoor kan de fractie van potentieel pathogene bacteriën de overhand krijgen en het fysiologisch evenwicht verstoren.

Erkenning van mondziekten als niet-overdraagbare aandoeningen betekent een enorme politieke winst voor het wereldwijde gezondheidsbeleid, omdat van nu af aan de verbetering van de mondgezondheid wordt opgenomen in gezondheids-

programma's van de lidstaten. Daarbij moet vooral worden gedacht aan landelijke preventieprogramma's, waarbij gemeenschappelijke risicofactoren worden aangepakt.

Een mooi voorbeeld is het 'Fit for School'-programma in de Filipijnen dat inmiddels brede nationale en internationale waardering en ondersteuning krijgt. Dit programma richt zich op verbetering van hygiëne op scholen waar schoon, stromend water en sanitaire voorzieningen tot voor kort zelfs ontbraken. Leerlingen wordt geleerd dagelijks de handen te wassen met zeep en de tanden te poetsen met fluoridetandpasta.

Helaas wordt nog nauwelijks ingezien dat scholen de plaats bij uitstek zijn voor publieke preventieprogramma's om niet-overdraagbare aandoeningen terug te dringen en een gezonde levensstijl te propageren.

We zijn er dus nog lang niet, maar een belangrijke stap is gezet in het nieuwe jaar, wereldwijd!

